

Alexandru PARENIUC, doctor în drept, conferențiar universitar,
șef al Laboratorului de Cercetări Științifice Aplicative
al Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI

COOPERAREA ORGANELOR INVESTIGATIV-OPERATIVE ALE MAI PE PLAN NAȚIONAL ȘI INTERNAȚIONAL

Present article describes the possibilities for cooperation of investigative bodies in the area of transnational delinquency fighting. Within collaboration and cooperation of investigative bodies the most important priority is given to common efforts during delinquency prevention and detection, cooperation with other state bodies, nongovernmental bodies and with citizens for the achievement of the tasks of operative investigations. The phenomenon of transnational delinquency fighting is possible only in the case of good work and effort cooperation of many states according to theoretical and practical point of view.

Analiza datelor statistice privind starea infracțiunilor la nivel național ne permite să concluzionăm că, în linii generale, criminalitatea are o tendință de stabilizare și chiar de scădere. Această dinamică este apreciată luându-se în considerare și unele deficiențe în activitatea diverselor structuri ale statului în perioada de tranziție. Modificarea în sens pozitiv a condițiilor specifice interne, precum și intensificarea cooperării internaționale, pot să influențeze decisiv această tendință în evoluția sa pe termen lung. Prin urmare, apare necesitatea elaborării unor măsuri efective de combatere a criminalității, bazate pe colaborarea organelor competente de drept în lupta cu criminalitatea.

Interacțiunea (cooperarea) nu este altceva decât o conlucrare a organelor investigativ-operative între ele, cu alte organe de stat, cu organizații nestatale, cu cetățeni, sau, astfel spus, menținerea unor relații, contacte de serviciu în activitatea cotidiană de realizare a sarcinilor activității investigativ-operative (AIO). În sens restrâns, cooperarea presupune relațiile funcționarilor operativi ale diferitor aparate investigativ-operative în legătură cu măsurile efectuate.

O importanță prioritară în colaborarea și cooperarea organelor investigativ-operative în lupta cu criminalitatea îi revine eforturilor comune în combaterea și prevenirea criminalității, care reprezintă un pericol aparte al securității persoanei și statului în general. Acest pericol constituie o primejdie care se manifestă în toate domeniile vieții.

Între Procuratura Generală a RM și MAI există o conlucrare strânsă în domeniul cercetării cauzelor penale pe crimele grave, pe problemele extrădării

infractorilor, realizării altor activități în cadrul cauzelor penale și ale celor investigativ-operative.

Potrivit ordinului nr.448/502 din 29.11.2002, a fost aprobată Instrucțiunea privind ordinea de colaborare între MAI și Serviciul Trupelor de Grăniceri, care prevede că la punctele de trecere a frontierei de stat a fost introdus sistemul informațional „Filtru”, care permite verificarea tuturor persoanelor la intrarea și la ieșirea din țară, în scopul stabilirii celor date în urmărire sau căutare.

Un alt exemplu de cooperare internă poate servi ordinul comun al MAI și Departamentului Instituțiilor Penitenciare nr.003/0045 din 5 septembrie 2002, confirmat de ordinul nr-001/004 din 28.02.2007, prin care a fost aprobată Instrucțiunea cu privire la ordinea de interacțiune și colaborare a OAI și DIP al Ministerului Justiției. Colaborarea și interacțiunea dintre aparatele operative ale OAI și subdiviziunile DIP al MJ constituie activitatea în comun, coordonată după scop, timp și loc, bazată pe legislație și actele normative departamentale, orientată spre combinarea mai rațională a măsurilor investigativ-operative și de urmărire penală în scopul prevenirii, curmării, descoperirii infracțiunilor și depistării infractorilor aflați în căutare.

În vederea executării prevederilor Hotărârii Guvernului RM nr.1012-24 din 05 septembrie 2006, ministrul Afacerilor Interne a emis dispoziția 2/765ss din 03 octombrie 2006 „privind asigurarea interacțiunii și colaborării între DIP și organele abilitate cu dreptul de a exercita AIO” în care sunt reglementate sarcinile, principiile, temeiurile și metodele colaborării și interacțiunii. Exemplul cooperării în cauză constituie o modalitate comună și exactă de îndeplinire a măsurilor investigativ-operative și acțiunilor de urmărire penală în scopul realizării eficiente a prevenirii, curmării, descoperirii infracțiunilor, depistării și reținerii infractorilor, precum și a altor acțiuni legate de ocrotirea ordinii de drept.

În scopul executării evidenței unice a dosarelor investigativ-operative (de căutare, de identificare), persoanelor căutate, persoanelor cu identitatea necunoscută și cadavrelor neidentificate în Republica Moldova a fost aprobat ordinul comun al Procuraturii Generale, Ministerului Afacerilor Interne, Serviciului Vamal, Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și a Corupției nr.144/206/208-275/73 din 15.06.2006, „Instrucțiunile” respective servind drept exemplu de colaborare în domeniul AIO pe plan național.

Drept exemplu de colaborare între organele statului în privința protecției de stat a părții vătămate poate servi ordinul comun al Procuraturii Generale, Ministerului Afacerilor Interne, Ministerului Justiției, Serviciului de Informații și Securitate, Ministerului Apărării, Ministerului Dezvoltării Informaționale, Serviciului Vamal, Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și a Corupției nr. 01/001/02/001/65/002/356/0022 din 12.01.2007.

Formele principale privind cooperarea organelor investigativ-operative în lupta cu criminalitatea se consideră:

- *activitățile comune în elaborarea tacticii și strategiei prevenirii și combaterii criminalității (sau anumitor tipuri de infracțiuni), efectuarea acțiunilor comune de urmărire penală și operative de investigații;*
- *schimbul de experiență;*

- organizarea și realizarea unor operațiuni complexe comune;
- coordonarea activității organelor operative în preîntâmpinarea, descoperirea și cercetarea infracțiunilor, reținerea persoanelor bănuite de săvârșirea infracțiunilor și urmărirea infractorilor;
- crearea unor organe extradepartamentale comune (comisii, grupuri) în vederea soluționării unor anumite sarcini.

Aceasta se exprimă prin:

- acordarea altei părți a mijloacelor de transport, a tehnicii criminalistice și operative, a mijloacelor de telecomunicație, a informației operative necesare;
- asigurarea cu experți;
- schimbul de informație și experiență a organelor investigativ-operative în preîntâmpinarea, descoperirea și cercetarea infracțiunilor;
- desfășurarea seminarelor, ședințelor operative și consfătuirilor de instructaj;
- executarea interpelărilor și cererilor parvenite din partea organelor investigativ-operative ale altor state cu care RM are încheiate tratate bilaterale de asistență juridică;
- efectuarea în comun a investigațiilor științifice de către organele operative;
- colaborarea în pregătirea profesională a cadrelor;
- dezvoltarea formelor și metodelor de prevenire a infracțiunilor etc.

Cooperarea internațională este un imperativ al timpului impus de realitățile vieții și de specificul și scopul activităților polițienești. Activitățile coercitive, curente prin esența lor, sunt operațiuni care, deși pot fi desfășurate de un singur stat, se realizează mai eficient prin cooperarea cu alte state sau cu sprijinul unor organizații internaționale de profil. Deci putem afirma că cooperarea polițienească internațională are drept scop ridicarea nivelului profesional și sporirea eficacității activității organelor operative ale MAI.

Pe plan internațional, cooperarea în domeniul AIO poate fi:

- bilaterală (între două state);
- regională (între organele de stat – a două și mai multe state, GUAM);
- universală (BNC Interpol) [1].

Baza juridică a acestei cooperări o constituie ratificarea de către R. Moldova a convențiilor internaționale în domeniul prevenirii și combaterii criminalității. În prezent, Republica Moldova pe plan internațional cooperează:

a) în cadrul OICP/ICPO Interpol, activitatea BNC Interpol în RM este îndreptată spre asigurarea schimbului internațional de informații ce țin de investigarea și descoperirea infracțiunilor de drept comun între organele de drept ale RM și cele similare ale țărilor membre ale acestei organizații. Activitatea acestei subdiviziuni asigură conlucrarea stabilă și eficientă la nivel internațional privind căutarea infractorilor, reținerea și extrădarea lor; căutarea persoanelor dispărute și a mijloacelor de transport furate; traficul de ființe umane, contracararea infracțiunilor legate de droguri, de armament și de muniții; verificarea agenților economici în scopul stabilirii firmelor-fantome și faptelor de spălare a banilor; schimbul de experiență înaintată și implementarea practicii internaționale în lupta

cu criminalitatea, organizarea, finanțarea și participarea la diferite conferințe și congrese ale OIPC Interpol;

b) în cadrul acordului statelor membre ale CSI – privind combaterea crimei organizate și a altor genuri de infracțiuni grave. Permanent se efectuează schimbul de informații operative despre activitatea ilicită a grupărilor criminale organizate, cu orientări în căutarea criminalilor. În cadrul țărilor CSI funcționează eficient sistemul informațional „Expres”, care permite verificarea fluxului de pasageri care se deplasează prin intermediul transportului feroviar, fluvial, maritim, aerian și terestru, în scopul stabilirii infractorilor dați în căutare sau identificarea și căutarea persoanelor dispărute fără urmă. Organizarea diferitor întruniri comune ce se referă la problemele combaterii criminalității;

c) participarea la acordul antiterorist încheiat între statele CSI;

d) participarea în cadrul acordurilor statelor membre ale GUAM ce se referă la combaterea criminalității;

e) participarea în cadrul acordului Statelor membre SECI etc.

Necesitând uriașe eforturi materiale și umane, cooperarea reflectă, de fapt, dorința oamenilor de a studia și a reprima fenomenul infracțional. Gradul de conlucrare, cooperare, sprijin și asistență reciprocă în combaterea criminalității trebuie să sporească mai ales acum, când există o permeabilitate fără precedent a frontierelor, iar tehnologiile informaționale avansate, de care se folosesc răufăcătorii, duc la internaționalizarea fenomenului infracțional, când dotările tehnice ale infractorilor le asigură o deosebită mobilitate, când multiple schimbări politice internaționale creează condiții pentru intensificarea fenomenului criminalității.

Combaterea fenomenului infracțional într-un stat este posibilă doar în urma unei munci colosale și a conjugării eforturilor mai multor state în acest scop, atât din punct de vedere teoretic, cât și practic.

„În acest context, numai după o analiză multilaterală a fenomenului infracțional, precum și după determinarea dimensiunilor de răspândire a pericolului social, a cauzelor și condițiilor ce favorizează apariția lui, pot fi formulate concret principalele direcții de activitate a organelor investigativ-operative în lupta cu criminalitatea, care dictează oportunitatea reglementării juridice în cadrul unei Concepții unice naționale de combatere a criminalității” [2, p.74].

Prin urmare, „concepția respectivă va stabili principiile, sarcinile fundamentale, direcțiile de bază și formele principale de colaborare și cooperare a organelor de drept în activitatea de combatere a criminalității și va servi la elaborarea comună a metodelor unice informațional-analitice a tendințelor situației criminogene și perspectivei luptei cu criminalitatea, analiza juridică complexă a legislației interne, elaborarea propunerilor și recomandărilor privind preîntâmpinarea și lichidarea coliziunilor în procesul colaborării organelor de drept privind combaterea acestui fenomen la nivel național și internațional” [3, p.59-60].

În concluzie, se poate menționa că cooperarea polițienească internațională este o problemă complexă și implică atât participarea organelor statale de coerciție, cât și organizarea unui cadru instituțional și legislativ favorabil cooperării. Această

activitate necesită a fi desfășurată respectând principiile și normele de drept internațional în conformitate cu legislația R. Moldova.

Bibliografie

1. Necesitatea colaborării internaționale în problemele ce țin de activitățile Poliției în spațiul european a apărut încă la începutul secolului XX, odată cu înființarea Interpolului. Țările europene reprezentate de șefii polițiilor naționale, după congresele de la Monaco – 1914, și Viena – 1923, au pus bazele unei Comisii Internaționale a Poliției Criminale, care avea să devină mai târziu Organizația Internațională a Poliției Criminale, cunoscută mai frecvent sub denumirea de ICPO INTERPOL. Statul-major al acestei organizații este situat în orașul Lion din Franța, iar mai bine de 187 țări ale lumii au deschis Birouri Naționale Centrale Interpol – filiale ale ICPO Interpol.

2. A. Doga, „Activitatea de cooperare a organelor de drept în prevenirea și combaterea criminalității”, în *Materialele conferinței ȘPI*, 18-19 aprilie 2003, Chișinău.

3. V. Mejinschi, S. Carp, Al. Pareniuc, A. Pungă, *Activitatea investigativ-operativă a Organelor Afacerilor Interne*, Chișinău, 2009, 400p.